

Русін Віктор Миколайович

к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія, ЗУНУ, м. Тернопіль

Головій Тетяна Василівна

студентка гр. ДСПУАзм-14, ННПУ, ЗУНУ, м. Тернопіль

ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ВАРТИ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

В сучасних умовах правоохоронні органи не здатні в повній мірі забезпечити дотримання законних прав та інтересів громадян. У зв'язку з великим навантаженням на органи Національної поліції, недостатністю кадрів, неналежна увага приділяється адміністративним порушенням та порушенням в сфері громадського порядку, відбувається формальний підхід у зв'язку з великою їх кількістю. Зважаючи на це, органи місцевого самоврядування хочуть відігравати активну роль у формуванні безпечного середовища. Крім того, адміністративні правопорушення, що стосуються благоустрою, спалювання сміття, продажу сурогату, стихійної торгівлі та інших порушень повинні вирішуватись місцевими органами влади.

Відповідно до ст. 38 Закону України «Про місцеве самоврядування» виконавчі органи сільських, селищних та міських рад наділені повноваженнями щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, а саме: готувати та вносити на розгляд ради пропозицій щодо створення відповідно до закону міліції, що утримується за рахунок коштів місцевого самоврядування, вирішення питань про чисельність працівників такої міліції, про витрати на їх утримання, здійснення матеріально-технічного забезпечення їх діяльності, створення для них необхідних житлово-побутових умов [2].

Найпоширенішими формами організації муніципальної безпеки можна виділити:

1) комунальні підприємства, установи, організації з назвами «Муніципальна поліція», «Муніципальна варта», «Муніципальна охорона» та ін.;

2) підрозділи, виконавчі органи міських рад – відділи, інспекції, управління, департаменти;

3) громадські організації.

Муніципальна варта здатна заповнити прогалини, які виникають внаслідок перевантаження правоохоронних органів і відіграє все більшу роль у запобіганні правопорушенням. Варіантами муніципальної безпеки в містах України є окремі комунальні підприємства, в тому числі ті, які виконують охоронні функції; утворення муніципальної варти в структурі виконавчих органів міської ради; створення інспекції з паркування. В селах та селищах з невеликою кількістю населення можуть бути створені посади інспектора з благоустрою, спеціаліста з взаємодії з правоохоронними органами, інспектора з громадської безпеки.

Станом на сьогодні, муніципальні варти створені в основному у великих містах або міських територіальних громадах, об'єднаних навколо великих міст. Зокрема, муніципальна варта створена в багатьох великих містах України – Києві, Харкові, Дніпрі, Вінниці, Івано-Франківську, Луцьку, Рівному та багатьох інших переважно у формі комунальних підприємств або структурних підрозділів міських рад. Їх повноваження визначені положеннями, статутами, затвердженими рішеннями виконавчих комітетів міських рад. Основними завданнями є контроль за дотриманням правил благоустрою населених пунктів, охорона комунального майна та громадського порядку. Переважна більшість з них надає послуги з охорони майна та фізичних осіб.

Муніципальна варта незалежно від встановленої органом місцевого самоврядування організаційно-правової форми, є організаційно відокремленою частиною муніципального управлінського механізму, наділена владними повноваженнями, правоохоронною компетенцією та необхідними засобами для здійснення визначеного установчими документами кола правоохоронних завдань на території юрисдикції відповідної територіальної громади.

Основним недоліком у процесі створення та функціонування муніципальної варти, на нашу думку, є відсутність нормативно-правового акту, який би на державному рівні регулював діяльність муніципальної варти в Україні. Проект Закону України «Про муніципальну варту» пройшов тільки перше читання, проте у багатьох містах України створені муніципальні варти, які регламентуються лише на локальному рівні.

З набуттям чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери паркування транспортних засобів», одним з видів діяльності муніципальної варти (інспекторів з паркування) стало притягнення до відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування транспортних засобів, зафіксованих в режимі фотозйомки (відеозапису).

Інспектори з паркування виносять постанови про адміністративні правопорушення на власника або належного користувача транспортного засобу, здійснюють розгляд справ про адміністративні правопорушення, контролюють оплату за паркування на майданчиках для платного паркування, проводять евакуацію транспортних засобів. Це дало змогу впорядковувати паркувальний простір у містах, наповнювати бюджет та зменшити кількість порушень Правил дорожнього руху України.

Крім того, муніципальні варти наділяються органами місцевого самоврядування широким колом повноважень, зокрема, запобігання порушенням законодавства, що стосується благоустрою населених пунктів, продажу алкоголю в заборонений органами місцевого самоврядування час, куріння у невідновлених місцях та інші.

Отже, на нашу думку, муніципальна варта є важливою формою забезпечення органами місцевого самоврядування законних прав, свобод та інтересів мешканців територіальних громад. Проте, для уникнення перевищення органами місцевого самоврядування повноважень необхідне

ухвалення на державному рівні законодавства для регулювання діяльності такого органу.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери паркування транспортних засобів: Закон України від 21.12.2017 р. № 2262-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-19#Text>

2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

3. Орлов В. А. Муніципальна безпека: сучасні форми забезпечення. *Конституційні принципи місцевого самоврядування та регіональна політика ЄС*: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 квіт. 2020 р.). Харків, 2020. С. 72-76.